

چه کسی
گردن می‌گیرد؟
 (جه جوری می‌خواهد چه کسی بگیرد)
 جواب بدی؟ این
جمله‌ای بود که همیشه
بزرگ‌ترهای
کوچک‌ترهایی
علی‌رضا رفیق
می‌گفتند که سرشان
روزنامه‌نگار
سوداهازی خواستند
و به قیمتی می‌خواستند
دوستانی که نگران دوست افتاباده به خطابشان
بودند و می‌خواستند دستش را از ظلم بر
مردم پشکشند. «حق‌الناس» از آن کلمه‌هایی
بود که هنوز در دایره المعارف، خط قزمی
برای مردم باقی‌مانده بود و هر کس که ظلمی
را در حق کسی رو می‌داند، لحظه‌ای توی
دلش با خودش می‌گفت «حق‌الناس است!»
و دستش می‌لرزد.

اینها را گفتم که مثل مادریزگ هانصیحت تان
کنم و بگویم هر کاری می‌کنی فکر جواب پس
دادنش باش. گفتم که بگویم این جواب دادن
و حق‌الناس وقتی از تعذیب یک نفر و در فراتر
می‌دوشد و می‌شود چند میلیون نفر و کسی که
آن را روا می‌دارد دیگر چهره حقیقت ندارد و از
منصب حقوقی از حکم صادر می‌کند، دیگر
انگار این حرفها انتیار ندارد.
این روزهای ماجموع جهانی می‌گویند افغانستان
در شرق لمس یک «فاچه انسانی» است.
می‌گویند اگر گز و زور، ۶ میلیون دلار کمک
از مجامعه جهانی به این کشور نرسید. افغانستان
دچار یک فاجعه انسانی می‌شود. کشور که
روی میلیون‌ها دار معدن از شیخ زاده مختلف
خواهید بود. کشور که اصلاح‌کشیدن
بادخالت بیگانه‌هایی بود که از هزاران کیلومتر
آن طرف تراً مدد بودند و سودای راه‌اندازی
کهانی هند شرقی را داشتند.

بعد هم که دست اندیزی کشورهای مختلف
پای ارتش سرخ را به این سرزمین باز کرد
و مردم درگیر چنگ شدند. از سوی دیگر
دشمنان شوروی گروههای دیگر را ساختند
که ارتش سرخ را از افغانستان بیرون کنند
و حال خودشان باهم بعنگندند. بعد هم
آتش جنگ شان آنقدر بالا بگیرد که پای
آمریکا به این سرزمین باز شود و ۲۰ سال
هم رد زنجیر تانک‌های آمریکایی بر خاک
افغانستان بیفتند. بعد هم این را روی
توافق گرم بگند و بساطشان را جمع کنند
و بروند و دوباره گروههای مختلف روی هم
سلاخ بکشند.
چند دسال جنگ و خون‌ریزی و عقب افتادن
کشور از مسیر پیشرفت، چه کسی می‌خواهد
جواب بدهد؟ سیاستمداران بیگانه‌ای که
این دستورها را با امراض حقوقی شان صادر
کردن و حال حق‌الناسی گردند شخصیت
حقیقی‌شان نیست.

همان آدم‌های قبلی

آدم‌های با توجه به دوره و زمانه خود سبک زندگی‌شان
راغوض می‌کنند. به خصوص اگر شغل و کار و کسبی‌شان
طوری باشد که دخل مستقیم به شرایط حاکم بر زمانه
باشد، وقتی اصطلاحاً دوره و زمانه عوض شد، آنها هم
راه‌کسب روزی‌شان را عوض می‌کنند و بعین‌سان
زندگی و خلق و خواره از هم عوض می‌شود. چیزی است که
که در دوره‌ای هر کرسی حکومت بودند و در دوره‌ای دیگر یا خانه‌شین
شده‌اندیا جده و جناح‌شان را تغییر داده‌اند که تمثیل‌کارهایی که دیگر دوره
استقدامه از لوازمی که این شهر بذر تجارتی باید تجارتی را بری خودشان
شده‌اند. ما همیکران اما همیشنه ماهیگیر بودند. اصل‌کاسانی که روزی‌شان
را از دریا می‌گردند زندگی‌شان را عوض می‌کنند و بعین‌سان
کامل‌تولک شان به کسی است که قرار است روزی سفره‌شان را برپا و اصالاً
نمی‌دانند. قرار است اموری چقدر کاسب شوند. وقتی هم که هیچ چیزی را بشان
نمی‌ماند باز هم چشم امیدشان به کم صاحب دریاست و سفره‌شان خالی
نمی‌ماند. مردمی که طی صدها سال با خضور حکومت‌های مختلف داده‌اند.
دوره‌های مختلف زمانی همچنان ماهیگیر باقی مانده‌اند. به همین دلیل
شکل‌های سنتی ماهیگیری که صدها سال پیش شکل گرفته، هنوز که هنوز
است در پلیس رواج دارد. «چیزی» بک شیوه سنتی ماهیگیری در تالاب و
برک است که طی آن صیادان با ایزرا خاص و شیوه‌های خاص مسد ماهی در
بوده است. همان امام‌زاده‌ای که ناصرالدین شاه قاجار در بازی‌دید آن نوشته:
«بنای این گرد خلی قدمی است چهار پنج در بزرگ و کوچک که از حیث نجاری
و منبت کاری کمال امتیاز را داشت دیده شد». برعکس هم گویند اصلاً

امروز در تاریخ:
 ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاریخ: Tuesday - September 14, 2021 | شماره ۵۰۳۲ | سفید

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۴۰۰-۰۹-۱۴ | شماره ۵۰۳۲ | شنبه ۲۳ شهریور ۱۴۰۰ | سال بیست و دوم - شماره ۵۰۳۲ | صفحه ۷ | ۱۴۴۳ صفر ۱۴۰۰ | تاری